

Absztraktok

Darida Veronika: „Inkább a bábu?” Filozófusok bábszínháza

Jelen írás annak a kérdésnek a vizsgálatára vállalkozik, hogy miért jelenthet a báb és a bábjáték vizsgálata számos gondolkodó számára kitüntetett apropót hagyományos filozófiai paradigmák megkérdőjelezésére. A bábtapasztalat ugyanis már például Rilket is a szubjektum-objektum viszony modern paradigmájának revíziójára szólítja, amennyiben a bábút éppen az én által uralhatatlannak, az én megismerése számára mindig is kimeríthetetlennek mutatja. Ez a belátás Benjaminsnak és Agambennek a nyelvi kodifikációval szembeni kritikájához is kapcsolható, egy, az emberi nyelvet megelőző jelentésteli viszony leírásához, vagyis az emberi egzisztencia egy olyan világhoz való viszonyulásának elképzeléséhez, mely nem tételez hasadást a megismerő én és a megismerés tárgya között. A bábjáték mint a jelentéskonstitúció állandó mozgása, mint a lezárhatatlan értelemképzés Benjamin, de a Kleistet olvasó de Man és Deleuze számára is modellértékű a gondolkodás számára, és a filozófiát mint írásmódot is újradefiniálja.

Marosán Bence Péter: A játék fogalma és szerepe Edmund Husserl ismeretelméletében

Jóllehet a fenomenológiai gondolkodásban a játék fogalma meghatározó szerepet tölt be, a szakirodalom mégis kevés kísérletet tett ennek a terminusnak a husserli filozófiában való elhelyezésére. Jelen tanulmány mellett érvel, hogy egy ilyen olvasat fontos adalékokat szolgáltathat Husserl gondolkodásának teljesebb megértéséhez. A husserli szövegkorpuszban ugyanis a játék ontifikációként és neutralizációként is megjelenik. Ezek a játéktevékenységet részint mint komolyan vett foglalatosságot tárják elének, részint viszont éppen mint olyan semlegesítő viszonyulást, amely elveszi valaminek az életét. A tanulmányban megmutatom, hogy a játékfogalom milyen szisztematikus szerepet tölt be a husserli gondolkodás bizonyos területein, így a képtudat, a fenomenológiai redukció, az eidetikus redukcióhoz kötődő szabad imaginárius variáció és a tudomány intencionális történelemfilozófiájának területén, és amellet érvelek, hogy a játék Husserl szerint az emberi egzisztenciastruktúra konstitutív eleme.

Márton Miklós: Mi a „fizikai”? Kísérletek a „fizikai” fogalmának meghatározására a kortárs fizikalizmusvitában

A kortárs fizikalizmus szerint a világon minden létező fizikai természetű. Nem világos ugyanakkor, pontosan hogyan is kell értenünk a „fizikai” tulajdonság fogalmát. Igaz ugyan, hogy a mai fizikalizmus a hagyományos materializmus szellemi örököse, a fizikatudomány fejlődésével azonban az anyagszerűség hagyományos koncepciója idejémműlttá vált. Úgy tűnik, nem kötelezhetjük el magunkat *a priori* módon, az empirikus kutatásokról függetlenül semmilyen meghatározás mellett, ami viszont a fizikalista tézis kiüresedésével fenyeget.

Tanulmányomban a „fizikai” fogalmának meghatározására vállalkozó legismertebb kortárs kísérleteket fogom bemutatni, a mellettük és ellenük szóló érvekkel együtt. Tárgyalom a fizikai elméletekre alapozó elméletalapú megoldásokat, amelyek a fizikatudományra bízzák a „fizikai” fogalmának meghatározását. Bemutatom még a paradigmatis példák módszerén alapuló, és az úgynevezett *via negativa* elméleteket. Az előbbi a hétköznapiakban tipikusan fizikainak tekintett tárgyakon, az utóbbi a mentális jelenségeken keresztül igyekszik meghatározni a fogalmat. A tanulmány végén pedig kísérletet teszek arra, hogy a fizikalizmus két különböző értelmének elkülönítése révén magyarázatot nyújtsak a meghatározási kísérletek kudarcára.

Nyíró Miklós: A játék fogalmának hatóköréről – Heidegger, Fink és Gadamer

A német fenomenológia két meghatározó alakja, Eugen Fink és Hans-Georg Gadamer is 1960-ban jelentette meg talán legjelentősebb kötetét. A két műben közös, hogy a játék fogalma a filozófiai elméletalkotás számára meghatározó jelentőségűvé válik, s hogy a játék fogalmát elsősorban nem antropológiai-kulturális vonatkozásban szerepeltetik, hanem mint ontológiai-kozmológiai kulcsfogalmat mutatják be. Jóllehet a két filozófus törekvése ebben a vonatkozásban párhuzamba állítható, mégis, egy szorosabb olvasat számára a gondolatrendszerek közötti különbségek igen markánsan megjelennek. A tanulmány célja, hogy a gondolkodói pályákon felbukkanó koncepcióváltásokat és hangsúlyeltolódásokat is érzékenyen követve megragadhatóvá tegye, milyen teoretikus motivációk mentén és milyen következményekkel különbözik el egymástól a két fenomenológiai elmélet.